

ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI

7 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

Öğrenme çıktısı / kaynak grubu	Soru sayısı
DKAB.11.1.1. Kader ve kaderle ilgili kavramları yapılandırabilme	2
DKAB.11.1.2. İnsan, akıl, irade ve sorumluluk kavramları arasındaki ilişki hakkında eleştirel düşünebilme	3
DKAB.11.1.3. Bakara suresinin 286. ayetinin mesajlarını anlamak için Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme	1
DKAB.11.2.1. Din tanımlarını ve farklı disiplinlerin dine yaklaşımları arasında mukayese yapabilmeye	1

1. Kader ve kaza ayrımı · 12 puan

Kader bilgi, ölçü ve takdir boyutunu; kaza bunun belirli zamanda gerçekleşmesini anlatır. İnsan kendi bilgi, irade ve imkânlarıyla tedbir almakla yükümlüdür; kavramların tanımı bu sorumluluğu kaldırmaz.

6 puan · Kader bilgi, ölçü ve takdir boyutunu; kaza bunun belirli zamanda gerçekleşmesini anlatır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · İnsan kendi bilgi, irade ve imkânlarıyla tedbir almakla yükümlüdür; kavramların tanımı bu sorumluluğu kaldırmaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Kader ve kazayı yalnız gündelik dildeki trafik kazası anlamıyla kullanmak.

2. Kavram ağı · 12 puan

Ecel hayatın sonunu ifade eder; sağlığı koruma ve önlem alma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Rızık geçim ve nimetlerle ilgili kavramdır; emek, çalışma ve meşru kazanç çabasını gereksiz kılmaz.

6 puan · Ecel hayatın sonunu ifade eder; sağlığı koruma ve önlem alma sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Rızık geçim ve nimetlerle ilgili kavramdır; emek, çalışma ve meşru kazanç çabasını gereksiz kılmaz.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Dinî kavramlardan sorumluluğu kaldıran sonuçlar üretmek.

3. Bilmek ve seçmek · 18 puan

Bilgi dosyanın sahibini ve kullanım koşullarını tanımasına imkân verir; akıl seçenekleri ve sonuçlarını değerlendirir. İrade, izin isteme veya izinsiz kopyalama arasında tercih yapma gücüdür. Kişi bildiği ve seçebildiği davranışın sonucundan sorumludur; uygun davranış izin ve hakları gözetmektir.

6 puan · Bilgi dosyanın sahibini ve kullanım koşullarını tanımasına imkân verir; akıl seçenekleri ve sonuçlarını değerlendirir.

Bilgiyi dosyanın sahibi/koşullarını tanımaya ve akli seçenek/sonuç değerlendirmeye bağlamanın her biri ölçüt puanının yarısıdır.

6 puan · İrade, izin isteme veya izinsiz kopyalama arasında tercih yapma gücüdür.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Kişi bildiği ve seçebildiği davranışın sonucundan sorumludur; uygun davranış izin ve hakları gözetmektir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Tercih imkânı varken davranışın bütün sorumluluğunu dış koşullara yüklemek.

4. Zorlama ve değerlendirme · 18 puan

Seçenekleri bilmek, davranışın bilinçli yapılıp yapılmadığını değerlendirmeye yardım eder. Baskı veya zorlama, özgür tercih alanının ne ölçüde bulunduğunu etkiler. Sonucu öngörebilme, aklî değerlendirme ve bilerek karar verme boyutunu gösterir.

6 puan · Seçenekleri bilmek, davranışın bilinçli yapılıp yapılmadığını değerlendirmeye yardım eder.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Baskı veya zorlama, özgür tercih alanının ne ölçüde bulunduğunu etkiler.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

6 puan · Sonucu öngörebilme, aklî değerlendirme ve bilerek karar verme boyutunu gösterir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Koşulları incelemeden bütün davranışlara aynı sorumluluk derecesini vermek.

5. Sonuç üzerindeki etki · 15 puan

Kendi bölümünü zamanında ve uygun biçimde hazırlamak öğrencinin sorumluluk alanıdır. Okul ağının arızalanması, verilen örnekte öğrencinin seçmediği ve kontrol etmediği durumdur. Sorumluluk bütün sonucu kişiye yüklemek yerine onun bilgi, seçim ve imkânları içindeki davranışına göre değerlendirilmelidir.

5 puan · Kendi bölümünü zamanında ve uygun biçimde hazırlamak öğrencinin sorumluluk alanıdır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Okul ağının arızalanması, verilen örnekte öğrencinin seçmediği ve kontrol etmediği durumdur.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

5 puan · Sorumluluk bütün sonucu kişiye yüklemek yerine onun bilgi, seçim ve imkânları içindeki davranışına göre değerlendirilmelidir.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Kötü bir sonuçtan hareketle bütün süreci kişinin kusuru saymak.

6. Güç ve sorumluluk · 15 puan

Kaynak Diyanet Kur'an Yolu mealidir; ayet Bakara suresinin 286. ayetidir. Meal, yükümlülüğü insanın gücüyle sınırlar; kişinin yaptığı iyilik ve kötülükle ilişkili sorumluluğunu da belirtir. Yargı yanlıştır; sınırlı güç, kişinin yapabildiği ve seçebildiği davranışlardan sorumluluğunu kaldırmaz.

5 puan · Kaynak Diyanet Kur'an Yolu mealidir; ayet Bakara suresinin 286. ayetidir.

Meal kaynağı ve sure/ayet numarası birlikte doğruysa tam; yalnız kaynak veya yalnız sure/ayet bilgisi doğruysa yarı; ikisi de yanlış/yoksa 0.

5 puan · Meal, yükümlülüğü insanın gücüyle sınırlar; kişinin yaptığı iyilik ve kötülükle ilişkili sorumluluğunu da belirtir.

Gücün yükümlülüğü sınırlaması ve seçilen davranışların kişiye ait sorumluluğu olmak üzere iki anlamı açıklayan cevap tam; yalnız birini açıklayan cevap yarı; ikisi de yanlış/yoksa 0.

5 puan · Yargı yanlıştır; sınırlı güç, kişinin yapabildiği ve seçebildiği davranışlardan sorumluluğunu kaldırmaz.

Doğru açıklama tam, yanlış/yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Güç yetirememe ilkesini bütün sorumlulukları reddetme gerekçesi yapmak.

7. Disiplinlerin soruları · 10 puan

İlahiyat dinin öğretisi ve inanç boyutlarını; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireysel deneyim ve davranışlarını farklı sorularla ele alır. Tek yaklaşım bütün boyutları kapsamaz; dinin farklı tanım ve incelemeleri odaklandıkları yönler göre karşılaştırılmalıdır.

5 puan · İlahiyat dinin öğretisi ve inanç boyutlarını; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireysel deneyim ve davranışlarını farklı sorularla ele alır.

İlahiyat-öğretisi/inanç, sosyoloji-toplumsal ilişkiler ve psikoloji-bireysel deneyim eşleştirmelerinin her biri ölçüt puanının üçte biridir.

5 puan · Tek yaklaşım bütün boyutları kapsamaz; dinin farklı tanım ve incelemeleri odaklandıkları yönler göre karşılaştırılmalıdır.

Bu ölçüt tek bilgi veya ilişkiyi değerlendirir: doğru ve yeterliyse tam, yanlış ya da yoksa 0. Diğer ölçütlerden bağımsız puanlanır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı sözcüklerle yazılmış doğru açıklamalar kabul edilir; örnek cevapla aynı cümle şartı aranmaz.

Yaygın hata: Din hakkındaki bütün disiplinlerin aynı soru ve yöntemlerle çalıştığını sanmak.

Kapsam dayanağı: https://cdn.eba.gov.tr/yarimcikaynaklar/2026/09/KSDT/dkab_lise2.xlsx · 11. SINIF · Senaryo 1